

Sak 05/15 Vurdering av eventuell kvotejakt på gaupe i region 4 for 2016 - anbefaling til Miljødirektoratet

Bakgrunn

I henhold til § 7 i forskrift om forvaltning av rovvilt fastsatt ved kgl.res 18. mars 2005, har rovviltnemnden myndighet til å fatte vedtak om kvote for jakt etter forskriftens § 11 når bestanden av gaupe ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen, jf. forskriftens § 4. Nemndens myndighet for gaupe skal basere seg på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt.

I henhold til NINA Rapport 1179: Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2015, ble det i løpet av sporsesongen 2014-2015 registrert 4,5 familiegrupper i region 4. Dette er fortsatt er under bestandsmålet for regionen på seks familiegrupper. Myndighet for tildeling av eventuell kvote i regionen er dermed fortsatt hos Miljødirektoratet. Rovviltnemnda skal likevel foreta en vurdering av eventuell kvotejakt og sende anbefalingen til Miljødirektoratet som grunnlag for direktoratets behandling av saken.

Før direktoratet kan fatte vedtak om kvotejakt på gaupe skal saken vurderes i forhold til Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) av 19. juni 2009 nr 100.

Videre skal vedtak bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske - og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriftens § 3 tredje ledd og § 6.

Bestandsstatus

Det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt gav i mai 2015 ut NINA Rapport 1179: Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2015.

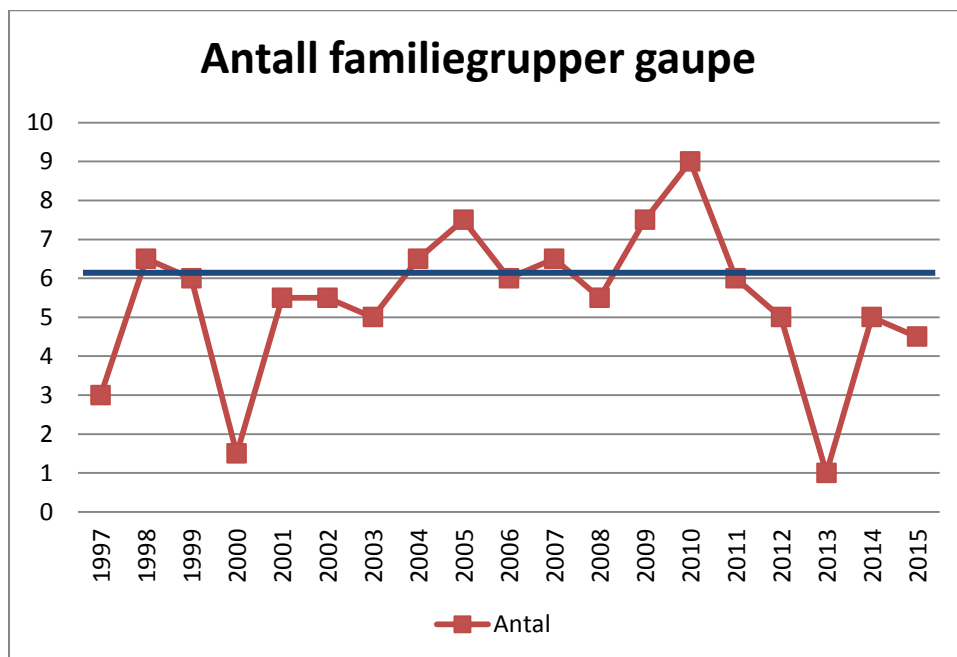
I rapporten fastslår Norsk institutt for naturforskning (NINA) at gjennomsnittstallet for antall familiegrupper i rovviltregion 4 før jakt de tre siste årene er på 3,5 familiegrupper. Fordeling på år er vist i tabellen under.

Tabell 1 Viser antall registrerte familiegrupper med gaupe i rovviltregion 4 fordelt på årene 1998 til 2014 (Kilde: Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt – NINA).

98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15
6,5	6	1,5	5,5	5,5	5	6,5	7,5	6	6,5	5,5	7,5	9	6	5	1	5	4,5

Ut fra overnevnte redegjørelse konkluderes det med at nemnden ikke har vedtaksmyndighet til å fastsette kvote for kvotejakt på gaupe i 2015.

Ved fastsettelse av kvotestørrelse skal den som har myndighet ta utgangspunkt i bestandsdata fra det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt. I tillegg bør man ta hensyn til øvrig informasjon som gir ny eller utfyllende kunnskap om bestandssituasjonen før jakt.

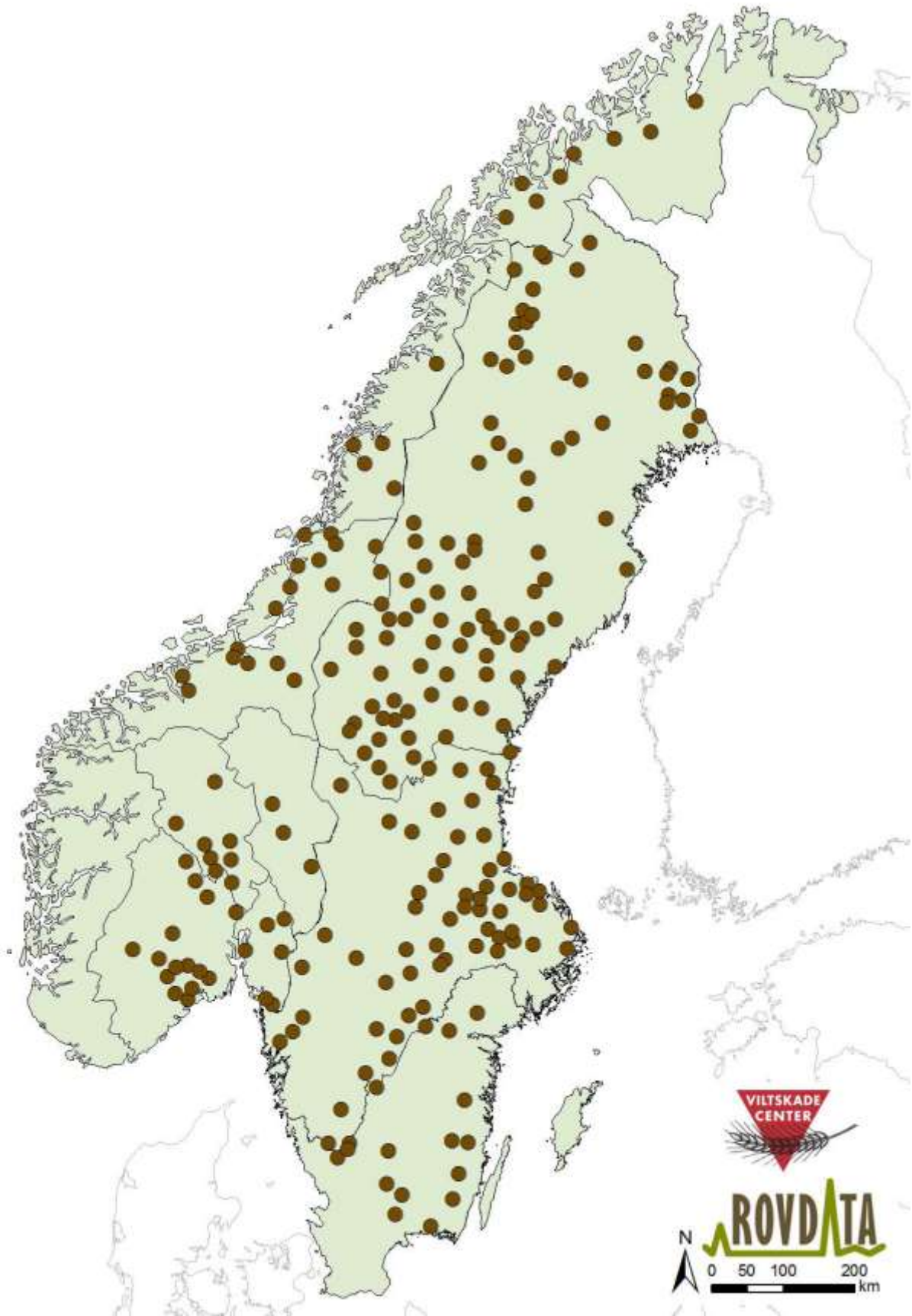

Diagram 1 Viser antall dokumenterte familiegrupper med gaupe i rovviltregion 4 i perioden 1996 til 2015. Svart tykk linje viser regionalt bestandsmål.

Før gaupejakta i 2015 er det estimert 60,5 familiegrupper på landsbasis. Det har vært en økning på 7 familiegrupper (dvs. 13 %) fra 2014 til 2015. Det nasjonale bestandsmålet fastsatt av Stortinget i 2004 er 65 årlige ynglinger.

I Sverige har det de siste årene vært registrert en nedgang i antall registrerte familiegrupper, men for første gang siden 2010/2011 er det registrert en økning, fra 142 registrerte familiegrupper i fjor til 172 i år. Det meste av økningen er registrert i Norrbotten og Jämtland i det nordlige forvaltningsområdet i Sverige.

Rovdata har publisert et kart som viste hvor ynglingene har vært i Skandinavia:

Figur 1. Viser forekomsten av familiegrupper i Skandinavia vinteren 2014/2015.

Tap av beitedyr sommeren 2015

Tap av beitedyr til gaupe har gått betydelig ned i 2015. Det er kun dokumentert eller antatt to sauer tatt av gaupe i Akershus gjennom beitesesongen 2015. Tapene fordeler seg på ett lam tatt i Nes kommune og en søye tatt i Bærum. 42 lam og 43 søyer er omsøkt erstattet.

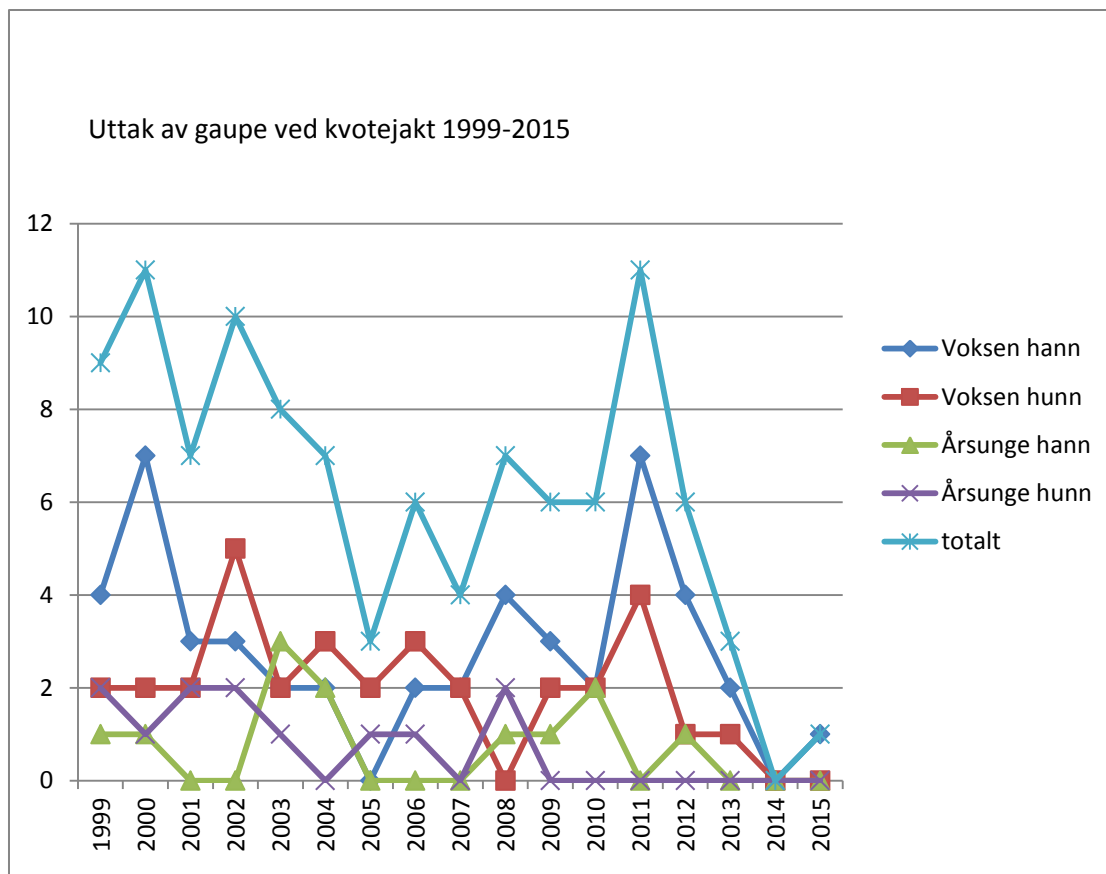
I Østfold er det dokumentert eller antatt at ti lam og tre søyer er tatt av gaupe, alle i Eidsberg. Det er søkt om erstatning for 4 søyer og 16 lam , og en søye i Trøksdal.

Avskyting

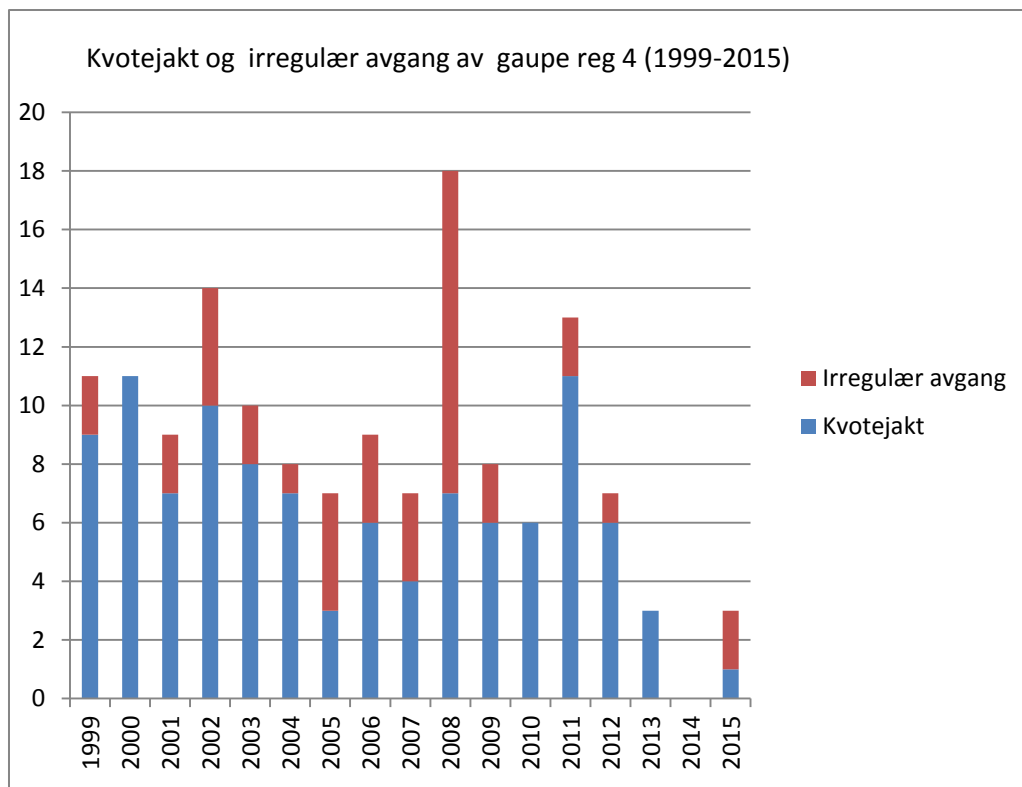
Det ble i 2015 ikke åpnet for kvotejakt i jaktområde 2 (hele Østfold og den delen av Akershus som ikke er en del av jaktområde 1). Det ble gitt en kvote på 2 dyr i jaktområde 1. En ble påkjørt av toget i Fet kommune (da trekkes det av kvoten) den 12. januar og en ble felt i Eidsvoll den 2. mars. Videre ble en gaupe påkjørt av bil i Hobbøl den 16. mars. Samtlige tre var hanndyr. I 2014 ble det ikke felt dyr. Under kvotejakten i 2013 ble det totalt felt 3 dyr fordelt på 2 voksne hanner og 1 voksen hunn.

Tabell 2 viser oversikt over felte gauper i region 4 fra 1999, som var første år med kvotejakt i vår region, og frem til og med 2015.

	Voksen hann	Voksen hunn	Årsunge hann	Årsunge hunn	totalt
1999	4	2	1	2	9
2000	7	2	1	1	11
2001	3	2	0	2	7
2002	3	5	0	2	10
2003	2	2	3	1	8
2004	2	3	2	0	7
2005	0	2	0	1	3
2006	2	3	0	1	6
2007	2	2	0	0	4
2008	4	0	1	2	7
2009	3	2	1	0	6
2010	2	2	2	0	6
2011	7	4	0	0	11
2012	4	1	1	0	6
2013	2	1	0	0	3
2014	0	0	0	0	0
2015	1	0	0	0	1
SUM	48	33	12	12	105

Diagram 2 Viser uttak av gaupe fra 1999 til 2015 i rovviltregion 4 fordelt på kjønn og aldersgruppe (voksen og årsunge) i tillegg til totalt jaktuttak.

Diagram 3 Viser uttak av gaupe fra 1999 til 2015 i rovviltregion 4 fordelt på kvotejakt og irregulær avgang.

Vurdering

Ut fra hva som dokumenteres av familiegrupper via det nasjonale overvåkingsprogrammet, er gaupebestanden i regionen fortsatt under bestandsmålet med en og en halv familiegruppe.

Samtidig har antall familiegrupper økt fra en til fem familiegrupper vinteren 2013/2014 og videre en liten reduksjon til 4,5 familiegrupper vinteren 2014/2015. Det har siden 2013 blitt tatt ut vesentlig færre gauper enn tidligere, og også betydelig færre enn den tilveksten/rekruteringen som man forventer.

Bestanden av gaupe på svensk side av grensen er av stor betydning for bestanden i vår region. De tre siste årene har en felles overvåking av gaupebestanden vist at det har vært få familiegrupper på svensk side opp mot region 4. Det som tidligere trolig var en netto innvandring av gaupe til regionen fra Sverige, kan de siste årene ha blitt betydelig redusert. Det vises her til året 2008 hvor det for både jakt og naturlig dødelighet gikk ut hele 18 gauper i regionen, men hvor bestanden likevel økte de påfølgende årene 2009 og 2010. Bestanden av gaupe på svensk side og dermed netto innvandring eller utvandring av dyr vil imidlertid variere med kvotestørrelse og avskyting på svensk side av grensen.

Siden rovviltregionen er liten og med et bestandsmål på kun seks familiegrupper, vil bestandsstørrelsen uansett ha en naturlig variasjon til tross for at jaktkvotene er tilpasset en

målsetting på seks familiegrupper. Variasjonen kan som redegjort for over skyldes varierende inn/utvandring fra Sverige og til andre regioner. I tillegg vil det være varierende naturlig dødelighet, mulig illegal avliving, varierende forekomst av byttedyr og tilfeldigheter knyttet til hvor mange voksne hunndyr som får avkom fra ett år til neste.

I tillegg må man også være klar over at det også er feilkilder knyttet til bestandsovervåkingen. Lengre perioder med god sporsnø og aktiv innrapportering av spor til Statens Naturoppsyn, er vesentlig for å sikre tilstrekkelig kvalitet på takseringene som Rovdata benytter i sine bestandsberegninger. For å få spor etter familiegrupper innrapportert, er det viktig at innsatsen til jegermiljøene ikke reduseres.

Manglende sporsnø vanskeliggjør registrering av familiegrupper i vår del av landet. Spesielt gjelder dette områdene syd for Oslo og vest for Glomma. For å øke oppdagbarheten av familiegrupper, og dermed få en sikrere bestandsregistrering, er det igangsatt et viltkameraprojekt i regi av NINA for å forsøke å fange opp familiegrupper som supplement til sporregistreringer. Erfaringer fra dette prosjektet tilsier at kamerafellene fungerer, og at de fanger opp familiegrupper i områder med lite snø.

Rovviltnemnden skal i sin vurdering av kvote også legge vekt på regional forvaltningsplan og en differensiert forvaltning innad i regionen. Region 4. har tre forvaltningsområder og hvor det i forvaltningsområde 1 (den del av Akershus som omfatter hele kommunene Hurdal, Eidsvoll, Nannestad, Gjerdrum samt den delen av Nittedal som ligger øst for Nitelva og den del av Asker og Bærum kommuner som ligger vest for E16 og Nord for E18), er beitedyrene som har prioritet. Strategien i forvaltningsområde 1 er at innenfor dette forvaltningsområdet skal beitedyra prioriteres og rovvilttrykket reduseres. I tillegg skal kvotejakt på gaupe være et aktivt virkemiddel for å redusere bestanden i forvaltningsområde 1.

Artsdatabanken har nylig offentliggjort den nye rødlisten (nasjonal liste over truede og sårbare arter). Fra den forrige rødlisten kom i 2010, har gaupe endret rødlistekategori fra sårbar til sterkt truet. Dette skal blant annet skyldes bestandsutviklingen i Skandinavia.

Sekretariatet mener at det kan forsvares å tildele en kvote på totalt ett dyr i regionen, selv om bestanden som sådan ligger under bestandsmålet. For dette argumenteres det med at et uttak av ett dyr, trolig ikke vil ha stor innvirkning på vekst i bestanden opp mot bestandsmålet på seks familiegrupper. Bestanden er nå også ikke så langt fra bestandsmålet. I tillegg vil man ved å åpne for jakt også i forvaltningsområde 2. (hele Østfold og den delen av Akershus som ikke er forvaltningsområde 1.), fortsatt kunne sikre at et aktivt jegermiljø innrapporterer spor av familiegrupper til SNO. I motsetning vil fortsatt jaktstans kunne redusere kvaliteten på registreringene samtidig som eventuelt illegalt uttak fryktes øke. Man bør imidlertid være varsom med å tildele en høyere kvote all den tid bestanden fortsatt ligger under bestandsmålet og man ikke kan regne med en netto innvandring av gaupe fra svensk side.

Jaktområde 1. hvor husdyr har prioritet, bør ha fortrinnsrett den første måneden av jakten. Dette begrunnes med føringer i forvaltningsplanen for regionen, hvor man skal prioritere husdyr på beite i området og hvor kvotejakt/lisensfelling skal være ett av virkemidlene. Det er flere år siden det ble registrert familiegruppe av gaupe i området. Det er også relativt sjelden at det felles gaupe under kvotejakten, selv om det ble felt en gaupe i Eidsvoll vinteren 2015. Likevel dokumenteres det som regel tap av sau til gaupe gjennom beitesesongen. Selv om erfaring taler for at det ikke er stor

sannsynlighet for felling i jaktområde 1., samt at eventuell felling av gaupe vinterstid i området ikke nødvendigvis vil ha stor betydning for neste sommers skadesituasjon, vurderer sekretariatet det riktig å prioritere dette området ved tildeling. I tillegg vil sekretariatet peke på at å prioritere områder med husdyr på beite og som har årlige skader og tap ved tildeling av kvote, vil være med på å redusere konfliktene opp mot landbruket.

Sekretariatet foreslår at jaktområde 1. og 2. slås sammen til ett område den 1. mars slik at eventuelt utestående dyr, da kan felles i hele regionen.

Sekretariatet tilrår at rovviltnemnden i region 4 fatter følgende vedtak:

Rovviltnemnda har ikke myndighet til å tildele kvote for kvotejakt på gaupe i 2016

Rovviltnemnda vil anbefale at Miljødirektoratet fatter følgende beslutning vedrørende kvotejakt i region 4, vinteren 2016:

1. Å fatte vedtak om en totalkvote på **en** gaupe i 2016.
2. Kvoten forbeholdes jaktområde 1 - forvaltningsområde med husdyr på utmarksbeite, (*Den del av Akershus som omfatter hele kommunene Hurdal, Eidsvoll, Nannestad, Gjerdrum samt den delen av Nittedal som ligger øst for Nitelva og den del av Asker og Bærum kommuner som ligger vest for E16 og Nord for E18*), frem til 28. februar.
3. Fra og med 1.mars slås jaktområde 1 og 2 sammen til ett felles jaktområde dersom det ikke felles dyr før 1. mars i jaktområde 1.
4. Det skal ikke jaktes på familiegrupper (dersom to eller flere dyr går samlet)

Siden vedtaket ikke er et forvaltningsvedtak, men en uttalelse til Miljødirektoratet, er det ikke klagerett. Det vil imidlertid være klagerett på direktoratets kvotevedtak.

Vedlegg 1 – jaktområder i region 4.

